

Kurzus kódja: BBN-FLM-403:71

Kurzus címe: Szerzőiség a kortárs latin-amerikai filmben

Tanár neve: Árva Márton

Kurzus időpontja, helye: szerda 12 30-14 00, -137

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus célja kettős. Egyrészt a nemzetközileg leggyakrabban tárgyalt alkotók vizsgálatán keresztül bevezetést nyújt a kortárs latin-amerikai film egy szeletébe. Másrészt megpróbálja feltérképezni a szóban forgó vizsgálatához szükséges legalapvetőbb elméleti megközelítéseket. A félév során a kortárs nem-nyugati filmművészet különböző értelmezési módjaira és a szerzőiség fogalmának alkalmazási lehetőségeire kérdezzük rá. Az egy-egy alkotói korpusz köré épülő órák íve a forradalmi filmkészítés örökségének témájától a filmkultúra közegének átalakulásán keresztül a mai, blockbustereket is jegyző szerzőkig tart. Így kirajzolódik az a folyamat, melynek eredményeképpen a latin-amerikai alkotók korábban nem látott szerepet kaptak az egyetemes filmkultúrában. A szemináriumi alkalmak gerincét a szakirodalmi és filmtörténeti kontextus elsajátítása adja, de legalább ilyen fontos lesz az órák második felében a megadott filmek közös elemzése, amikor a megismert szempontok alkalmazhatóságát is próbára tesszük.

Témák

1. Bevezetés: Szerzői elméletek és gyakorlatok Nyugaton és Latin-Amerikában
2. Romantikus szerzőiség (Alejandro Jodorowsky)
3. Posztkolonializmus és szerzői film (Jorge Sanjinés)
4. Globalizáció és szerzőiség (Alejandro González Iñárritu)
5. A globális művészfilm intézményrendszere (Claudia Llosa)
6. Transznacionális film és szerzőiség (Carlos Reygadas)
7. Realizmus és személyesség (Lucrecia Martel)
8. Test és szerzőiség (Lucía Puenzo)
9. Önreflexió és stílári trendek (Lisandro Alonso)
10. Műfaj és szerzőiség (José Padilha)
11. Kereskedelmi szerzőiség (Alfonso Cuarón)
12. Összefoglalás: a tárgyalt alkotói stratégiák rendszerezése

Kurzus teljesítésének követelményei: Minden óra elején egyszerű filmismereti beugró az aktuális kötelező filmekből. Maximum 3 hiányzás. Félév végi zh, ami a kötelező filmeket, a kötelező olvasmányokat és az órai anyagot kéri számon. A kötelező filmek egy-két kivétellel csak angol felirattal elérhetők, ezért a kurzus elvégzéséhez az angol nyelv minimum középfokú ismerete elengedhetetlen.

Kötelező / ajánlott filmek: **1. Bevezetés: Szerzői elméletek és gyakorlatok Nyugaton és Latin-Amerikában**

-

2. Romantikus szerzőiség (Alejandro Jodorowsky)

A vakond (1970), *La danza de la realidad* (2013)

3. Posztkolonializmus és szerzői film (Jorge Sanjinés)

A keselyű vére (1969), *Para recibir el canto de los pájaros* (1995)

4. Globalizáció és szerzőiség (Alejandro González Iñárritu)

Korcs szerelmek (2000), *Bábel* (2006)

5. A globális művészfilm intézményrendszere (Claudia Llosa)

Madeinusa (2006), *Fausta éneke* (2009)

6. Transznacionális film és szerzőiség (Carlos Reygadas)

Japán (2001), *Csendes fény* (2007)

7. Realizmus és személyesség (Lucrecia Martel)

Ingóvány (2001), *La niña santa* (2004)

8. Test és szerzőiség (Lucía Puenzo)

XXY (2007), *A német doktor* (2013)

9. Önreflexió és stiláris trendek (Lisandro Alonso)

Los muertos (2004), *Fantasma* (2006)

10. Műfaj és szerzőiség (José Padilha)

Elit halálosztók 1-2 (2007, 2010)

11. Kereskedelmi szerzőiség (Alfonso Cuarón)

Anyádat is! (2001), *Az ember gyermeke* (2006)

12. Összefoglalás: a tárgyalt alkotói stratégiák rendszerezése

-

Kötelező / ajánlott irodalom: A magyar nyelvű szövegek kötelezők, a többi ajánlott.

1. Bevezetés: Szerzői elméletek és gyakorlatok Nyugaton és Latin-Amerikában

Vincze Teréz: *Szerző a tükörben*. Budapest: Kijárat, 2013. 19–49.

Metropolis: Szerzői elméletek. <http://metropolis.org.hu/?pid=17&iid=28>

Burton, Julianne: Marginal Cinemas and Mainstream Critical Theory. *Screen* 26 (May-August 1985). 2–21.

Chapman, James: The Challenge of Third Cinema. In: *Cinemas of the World – Film and Society from 1895 to the Present*. London: Reaktion, 2003. 305–321.

Wood, David: With Foreign Eyes: English-Language Criticism on Latin American Film. *Journal of Latin American Cultural Studies* 17 (2008) no. 2. 245–259.

Carmagnani, Marcello: Westernization. In: *The Other West – Latin America from Invasion to Globalization*. Berkeley–Los Angeles–London: University of California Press, 2011. 192–272.

2. Romantikus szerzőiség (Alejandro Jodorowsky)

Jankovics Márton: *Jodorowsky, a mágus*.

http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=11612

Church, David: *Alejandro Jodorowsky*. <http://sensesofcinema.com/2007/great-directors/jodorowsky/>

Jodorowsky, Alejandro: *The Spiritual Journey of Alejandro Jodorowsky*.

Rochester: Inner Traditions / Bear & Co, 2008.

Schroeder Rodriguez, Paul A.: After New Latin American Cinema. *Cinema Journal* 51 (2012) no. 2. 87–112.

3. Posztkolonializmus és szerzői film (Jorge Sanjinés)

Páldy Tamásné–Péter Sándor (eds.): Bolívia; Beszélgetés Jorge Sanjinésszel. In: *A latin-amerikai filmművészet antológiája*. Budapest: Magyar Filmtudományi Intézet és Filmarchívum, 1983. 87–100.

Burucúa, Constanza–Hart, Stephen–Wood, David: 'New' Latin American Cinema and Authorship: Old Wine in New Bottles?. *Hispanic Research Journal*, 9 (2008) no. 2. 147–163.

Hanlon, Dennis: Traveling Theory, Shots, and Players: Jorge Sanjinés, New Latin American Cinema, and the European Art Film. In: Galt, Rosalind–Schoonover, Karl (eds.): *Global Art Cinema – New Theories and Histories*, New York: Oxford University Press, 2010. 351–367.

Hanlon, Dennis: From Taking to Making Images of Indigeneity: Reading the Films of the Ukamau Group Ethnographically. *Bolivian Research Review* 9

(2013) no. 2. 1–29.

Wood, David: Indigenismo and the Avant-garde: Jorge Sanjinés' Early Films and the National Project. *Bulletin of Latin American Research* 25 (2006) no. 1. 63–82.

Wood, David: Andean realism and the integral sequence shot. *Jump Cut* (Fall 2012) no. 54.

Hart, Stephen M.: Yawar Mallku. In: *A Companion to Latin American Film*, Woodbridge: Tamesis, 2004. 69–76.

King, John: Andean images: Bolivia, Ecuador and Peru. In: *Magical Reels: A History of Cinema in Latin America*. London–New York: Verso, 2000. 189–206.

4. Globalizáció és szerzőiség (Alejandro González Iñárritu)

Kerr, Paul: Hálózatos narratíva a Babelben – Árukapcsolás a globalizált művészfilmben. *Metropolis* 16 (2012) no. 1. 42–55.

Stam, Robert: Beyond Third Cinema: the aesthetics of hybridity. In: Guneratne, Anthony R.–Dissanayake, Wimal (eds.): *Rethinking Third Cinema*. New York: Routledge, 2003. 31–48.

D'Lugo, Marvin: Authorship, globalization, and the new identity of Latin American cinema: from the Mexican “ranchera” to Argentinian “exile”. In: Guneratne, Anthony R.–Dissanayake, Wimal (eds.): *Rethinking Third Cinema*. New York: Routledge, 2003. 103–125.

Middents, Jeffrey: The first rule of Latin American cinema is you do not talk about Latin American cinema. Notes on discussing a sense of place in contemporary cinema. *Transnational Cinemas* 4 (2013) no. 2. 147–164.

Shaw, Deborah: Alejandro González Iñárritu: independent filmmaker. In: *The three amigos*. Manchester: Manchester University Press, 2013. 95–158.

Silvey, Vivien: Pluralism and cultural imperialism in the network films Babel and Lantana. *Journal of Postcolonial Writing* 49 (2013) no. 5. 582–595.

Hart, Stephen M.: Amores perros. In: *A Companion to Latin American Film*. Woodbridge: Tamesis, 2004. 186–194.

5. A globális művészfilm intézményrendszere (Claudia Llosa)

Alvaray, Luisela: Nemzeti, regionális és globális – A latin-amerikai film újhullámai. *Metropolis* 14 (2010) no. 2. 10-23.

Carroll, Noel: Art and Globalization: Then and Now. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 65 (2007) no. 1, Special Issue: Global Theories of the Arts and Aesthetics. 131-143.

Halle, Randall: Offering Tales They Want to Hear: Transnational European Film Funding as Neo-Orientalism. In: Rosalind Galt–Karl Schoonover (eds.): *Global Art Cinema – New Theories and Histories*, New York: Oxford University Press, 2010. 303-319.

Nichols, Bill: Discovering Form, Inferring Meaning: New Cinemas and the Film Festival Circuit. *Film Quarterly* 47 (Spring, 1994) no. 3. 16–30.

Czach, Liz: Film Festivals, Programming, and the Building of a National Cinema. *The Moving Image* 4 (Spring 2004) no. 1. 76-88.

Stringer, Julian: Global Cities and the International Film Festival Economy. In: Shiel, Mark–Fitzmaurice, Tony (eds.): *Cinema and the City*. Oxford: Blackwell, 2001. 134-144.

Ross, Miriam R.: Audiovisual laws and legal intervention in South American cinematic culture. *International Journal of Cultural Policy* 16 (2010) no. 4. 418-432.

Barrow, Sarah: New configurations for Peruvian cinema: The rising star of Claudia Llosa. *Transnational Cinemas* 4 (2013) no. 2. 197-215.

Bloch-Robin, Marianne: *De Madeinusa a La teta asustada de Claudia Llosa: la música en la visión del mundo de un autor*.

<http://www.elojoquepiensa.net/elajoquepiensa/index.php/articulos/161>

6. Transznacionális film és szerzőiség (Carlos Reygadas)

Tornai Szabolcs: *Mexikó felett az ég*.

http://filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=10659

Higbee, Will–Lim, Song Hwee: Concepts of transnational cinema: towards a critical transnationalism in film studies. *Transnational Cinemas* 1 (2010) no. 1.

7–21.

Shaw, Deborah: Deconstructing and reconstructing 'transnational cinema'. In: Dennison, Stephanie (ed.): *Contemporary Hispanic cinema: interrogating transnationalism in Spanish and Latin American film*. Woodbridge: Tamesis, 2013. 47–66.

Smith, Paul Julian: Transnational Cinemas: The cases of Mexico, Argentina and Brazil. In: Nagib, Lúcia–Perriam, Chris–Dudrah, Rajinder: *Theorizing World Cinema*. London: I.B. Tauris, 2012. 63–77.

Hershfield, Joanne: Nation and post-nationalism: the contemporary modernist films of Carlos Reygadas. *Transnational Cinemas* 5 (2014) no. 1. 28–40.

De Luca, Tiago: *Carnal Spirituality: the Films of Carlos Reygadas*.

<http://sensesofcinema.com/2010/feature-articles/carnal-spirituality-the-films-of-carlos-reygadas-2/>

Efird, Robert: Solzhenitsyn, Tarkovsky and the coarse spirituality of Carlos Reygadas's *Japón*. *Transnational Cinemas* 5 (2014) no. 1. 14–27.

Sedeño Valdellós, Ana: *Cine transnacional: nuevas formas de entender el cine en su dimensión globalizada*.

[http://www.eloquepiensa.net/eloquepiensa/index.php/articulos/162](http://www.elojoquepiensa.net/eloquepiensa/index.php/articulos/162)

Amiot, Julie: Carlos Reygadas, el cine mexicano y la crítica, ¿una bonita historia?. *Cinémas d'Amérique Latine* no. 14. 154–166.

7. Realizmus és személyesség (Lucrecia Martel)

Elsaesser, Thomas: World Cinema: Realism, Evidence, Presence. In: Nagib, Lúcia–Mello, Cecilia (eds.): *Realism and the Audiovisual Media*. New York: Palgrave Macmillan, 2009. 3–19.

Choi, Domin: In Praise of Difficulty: Notes on Realism and Narration in Contemporary Argentine Cinema. In: Andermann, Jens–Fernández Bravo, Álvaro: *New Argentine and Brazilian Cinema – Reality Effects*. New York: Palgrave Macmillan, 2013. 173–184.

Bettendorff, Paulina–Pérez Rial, Agustina: Imagen y percepción. La apuesta por un realismo sinestético en el Nuevo Cine Argentino realizado por mujeres. *Cinémas d'Amérique Latine* no. 22. 90–104.

León, Christian: Transculturación y realismo sucio en el cine contemporáneo de América Latina. *Cinémas d'Amérique Latine* no. 15. 136–145.

Lange-Churión, Pedro: The Salta Trilogy: The Civilised Barbarism in Lucrecia Martel's Films. *Contemporary Theatre Review* 22 (2012) no. 4. 467–484.

Martin, Deborah: Wholly ambivalent demon-girl: horror, the uncanny and the representation of feminine adolescence in Lucrecia Martel's *La niña santa*. *Journal of Iberian and Latin American Studies* 17 (2011) no. 1. 59–76.

Aguilar, Gonzalo: Dispersion and Fixity (between *La ciénaga* and *Pizza, birra, faso*). In: *Other Worlds: New Argentine Film*. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2008. 35–47.

Aguilar, Gonzalo: *La niña santa* and the Closure of Performance. In: *Other Worlds: New Argentine Film*. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2008. 85–91.

8. Test és szerzőiség (Lucía Puenzo)

Shohat, Ella: Post-Third-Worldist culture: gender, nation, and the cinema. In: Galt, Rosalind–Schoonover, Karl (eds.): *Global Art Cinema – New Theories and Histories*. New York: Oxford University Press, 2010. 51–78.

Shaw, Deborah: Sex, texts and money, funding and Latin American queer cinema: The cases of Martel's *La niña santa* and Puenzo's *XXY*. *Transnational Cinemas* 4 (2013) no. 2. 165–184.

San Filippo, Maria: Unthinking Heterocentrism: Bisexual Representability in Art Cinema. In: Galt, Rosalind–Schoonover, Karl (eds.): *Global Art Cinema – New Theories and Histories*. New York: Oxford University Press, 2010. 75–91.

Rufinelli, Jorge: Dime tu sexo y te diré quién eres. La diversidad sexual en el cine latinoamericano. *Cinémas d'Amérique Latine* no. 18. 58–71.

Zuluaga, Pedro Adrián: El cine de Julián Hernández. En busca de la otra mitad. *Cinémas d'Amérique Latine* no. 18. 72–76.

9. Önreflexió és stiláris trendek (Lisandro Alonso)

Vincze Teréz: *Szerző a tükörben*. Budapest: Kijárat, 2013. 50–80.

Jaffe, Ira: Drift and Resistance: Liverpool and Ossos. In: *Slow Movies – Countering the Cinema of Action*. New York: Wallflower Press, 2014.

De Luca, Tiago: Realism of the Senses – A Tendency in Contemporary World Cinema. In: Nagib, Lúcia–Perriam, Chris–Dudrah, Rajinder: *Theorizing World Cinema*. London: I.B. Tauris, 2012. 183–205.

Aguilar, Gonzalo: Poetics of Indeterminacy: Renouncement and Liberty in a Lisandro Alonso Movie; Commodities and Experience; Cinema of Remains: Lisandro Alonso's *Los muertos*. In: *Other Worlds: New Argentine Film*. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2008. 60–73.

10. Műfaj és szerzőiség (José Padilha)

Alvaray, Luisela: Hybridity and genre in transnational Latin American cinemas. *Transnational Cinemas* 4 (2013) no. 1. 67–87.

Chanan, Michael: The Space between Fiction and Documentary in Latin American Cinema: Notes toward a Genealogy. In: Haddu, Miriam–Page, Joanna (eds.): *Visual Synergies in Fiction and Documentary Film from Latin America*, New York: Palgrave Macmillan, 2009. 15–26.

Chan, Felicia–Vitali, Valentina: Revisiting the realism of the cosmetics of hunger: *Cidade de Deus* and *Ônibus 174*. *New Cinemas: Journal of Contemporary Film* 8 (2010) no. 1. 15–30.

King, John: Brazil: Cinema novo to TV Globo. In: *Magical Reels: A History of Cinema in Latin America*, London–New York: Verso, 2000. 105–128.

Cohen, Tom: Exploding Buses: José Padilha and the Hijacking of Media. In: Andermann, Jens–Fernández Bravo, Álvaro: *New Argentine and Brazilian Cinema – Reality Effects*. New York: Palgrave Macmillan, 2013. 119–138.

Rêgo, Cacilda M.: Brazilian Cinema since 1990. *Review: Literature and Arts of the Americas* 44 (2011) no. 2. 204–211.

Armstrong, Piers: Essaying the real: Brazil's cinematic retomada and the new commonwealth. *Journal of Iberian and Latin American Studies* 15 (2009) no. 2-3. 85–105.

11. Kereskedelmi szerzőiség (Alfonso Cuarón)

Corrigan, Timothy: The Commerce of Auteurism. In: *A Cinema Without Walls: Movies and Culture After Vietnam*. New Brunswick: Rutgers University Press, 1991. 101–136.

De la Garza, Armida: Realism and National Identity in *Y tu mamá también*: An Audience Perspective. In: Nagib, Lúcia–Mello, Cecilia (eds.): *Realism and the Audiovisual Media*. New York: Palgrave Macmillan, 2009. 108–119.

Shaw, Deborah: (Trans)National Images and Cinematic Spaces: the cases of Alfonso Cuarón's *Y tu mamá también* (2001) and Carlos Reygadas' *Japón* (2002). *Iberoamericana* 11 (2011) no. 44. 117–131.

Finnegan, Nuala: „So What's Mexico Really Like?": Framing the Local, Negotiating the Global in Alfonso Cuarón's *Y tu mamá también*. In: Shaw, Deborah (ed.): *Contemporary Latin American Cinema: Breaking Into the Global Market*. Plymouth: Rowman & Littlefield, 2007. 29–50.

Hart, Stephen M.: *Y tu mamá también*. In: *A Companion to Latin American Film*. Woodbridge: Tamesis, 2004. 195–202.

12. Összefoglalás: a tárgyalt alkotói stratégiák rendszerezése

-
